

szám.
k. ü.
Mell. dr. k. ü. gr.
SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

UDVARHELYMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET, A SZÉKELYFÖLDI ELSŐ BAROMFITENYÉSZTŐ ÉS MÁS EGYLETEK KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszültörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, Félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, napok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Egy példány 10 fillér.

FŐSZERKESZTŐK:

Dr Gyarmathy Dezső,
főldbírtokos.Dr Kállay Tamás,
orsz. képviselő.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: Fülei Sz. Lajos.

Dr Hinléder Fels Ernő,
orsz. képviselő.Dr Viola Sándor,
ügyvéd.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Zászlóbontás.

A „Székely-Udvarhely“ a mai napon politikai lappá alakult át. A függetlenségi és 48-as eszmék zászlóját bontottuk ma ki, mert megértettük a megtámadott magyar haza segélykiáltását, s e szent eszmék zászlója alá tömörülve visszük mi is erőnköt annak a diadalnak kiküzdésére, a melyet az osztrák szellem által elsanyargatott, de az osztrák szellem tulkapásai által mély álmából fel is korbácsolt magyar nemzetnek ki kell vivnia!

Évszázadokon keresztül nyíltan és titokban, de mindig tervszerűen üzött politikával akarta Auszria eltörölni Magyarországot a nemzetek sorából, s történelmünk eltiport szent hagyományainak, állami létünknek, édes magyar nyelvünknek, gazdasági és erkölcsi jólétünknek romjain felépíteni az egységes osztrák birodalmat.

Elfelejtette Bécs, hogy a nemzetek történelmét, a történelmi igazságok következetességét — megváltoztatni nem lehet; elfelejtette, hogy a magyar nemzet évezredes alkotmányának olyan alapjai vannak, melyeket dicső, magyar nemzeti királyok vetettek meg, s melyek egy: sem történelmi multtal, sem jövővel nem bír, sem az egység erejével nem rendelkező osztrák állam támadásaira meg nem rendülnek.

Elfelejtette Bécs, hogy az ugató kutya csak addig ér többet az alvó oroszlánál, míg ez fel nem ébred. Mert ha felébred, talpának egy ütésével örökre elnémítja háborgatóját.

Évszázadok óta háborgatja békés fejlődésünk köreit az osztrák ármányos politikája, de mi ősi alkotmányunkban, nemzeti egységünkben, a történelemben fekvő erőnk tudatában békén néztük támadásait, amíg 1848-ban felébredt az alvó — oroszlán.

A magyar haza ma nagyobb

veszedelemben van, mint valaha volt, mert az osztrák szellemnek a magyar nemzet kebelében támadtak szövetségei. Akadt egy politikai párt Magyarországon, mely szent hagyományainkat arcul csapva, a hazafiságot szemétre dobva, vakmerő szemérmelenséggel önön hazája ellenségéül osztrák bérencé szegődött, s a szabadelvűség örve alatt Bécs hóhőrmunkája támogatására adta magát.

Ez a párt ma már csak töredék, s ereje megtörik a talpra állott nemzet egységes akaratán, de követőivel együtt mérges fekélyként fekszik a nemzet testében, betegségnek, láznak a csirája.

Ezt a fekélyt ki kell irtani a nemzet testéből, mert a beteg nemzet igazi ellenségével sikeres küzdelemre nem szállhat.

A közelmultban lefolyt politikai események; a szabadelvűpártnak az ország érdekeivel szemben tanusított magatartása; Ausztriának ügyetlenül burkolt és vakmerően nyílt támadásai egységes harcra szólították fel a nemzetet. Ebben a harcban mi is részt akarunk venni, párányi erőnkkel mi is súlyosbítani akarjuk azt a csapást, melyet a Haza ellenségeire mér...

Zászlónkra a „függetlenség“ jelszava van írva; irányunkat Kossuth Lajosnak 1848-ban hirdetett eszméi szabják meg; politikai hitvallásunk: a hazaszeretet!

Tömörüljetez zászlónk alá!!!

Az országgyűlés — a nemzethez.

Történelmi nevezetességű határozatokat hozott a magyar képviselőház junius 21-iki ülésén. Az ország feszült figyelemmel, aggódó várakozással leste ezen nevezetes ülés eredményét s bár a kényuralom egy törvénytelen intézkedésével, a ház ülésének szeptember 15-ig való elnapolásával ezen lélekemelő eseményt is megzavarta, azért most a nemzet megnyugvással és folyton fokozódó

önbizalommal tekint vissza a nagy napra.

A ház törvénytelen elnapolásával az ország sorsa a nemzet kezében van bízva, mert az országgyűlés a következő határozatot hozta:

A képviselőház hódoló tisztelettel tudomásul veszi ő Felsége kéziratát és kihirdetés céljából a főrendiházzal való átküldését elrendeli. Mint-hogy azonban a Fejérváry-kormányának a miniszterelnökhöz intézett és általa ellenjegyzett királyi kéziratban megállapított jellege nem felel meg a parlamentáris kormányforma követelményeinek, a képviselőház a Fejérváry-kormány iránt bizalmatlansággal viseltetik.

Az alkotmányvédő határozat.

A képviselőház az országgyűlésnek királyi leirattal történt elnapolását, mely nyilvánvalólag a nemzeti képviselőlet alkotmányos jogkörének s egyáltalán a nemzeti akarat törvényes megnyilvánulásának kijátszása végett eszközöltetett ki, alkotmányellenesnek nyilvánítja. Ebből következőleg alkotmányellenesnek nyilvánítja a kormány hivatalban maradását s további kormányzását is, mint a mely tudatosan ellentétbe helyezkedett a nemzeti akarral. Kimondja ezenfelül a Ház, hogy az ily alkotmányellenes kormányzattal szemben a legszigorúbban érvényesítendő alkotmányunknak az a sarkalatos tétele, mely szerint az országgyűlésileg meg nem szavazott adót beszédni és ujoncot kiállítani nem szabad.

Ez a kormány ugyanis nem csupán országgyűlésileg megszávozott költségvetés, tehát adó- és ujoncjutalék nélkül akarná az állam bevételeit beszédni, kiadásait eszközölni és védereje fennállásáról gondoskodni, hanem készülné mindent megtenni a képviselőháznak a költségvetési appropriációt, tehát az adót és ujoncjutalékot megtagadó határozata ellen, vagy a mi ezzel egyenlő jelentőségű, ez ügyekben való határozathozatalának saját alkotmányellenes elnapoló intézkedése által történt szándékos meghiusításával. Ebből folyólag a képviselőház különösen megállapítja azt, hogy a kormánynak ilyen rosszhiszemű eljárása által teremtett helyzetben a véderő létszámának az 1888: XVIII. t.-c. alapján póttartalékosok behívásával vagy

a három évet kiszolgált védkötelesek visszatartásával eszközölt kiegészítése szintén tilos és törvénytelen. Mert az a most egyenesen megtagadott, vagy a végrehajtó hatalom célzatos intézkedése folytán meg nem szavazott ujoncok pótlására, tehát az országgyűlés ujoncmegajánlasi, illetőleg megtagadási jogának szándékos kijátszására szolgálna, e jog eredményes gyakorlásának meghiusítására. Ez pedig semmiesetre sem volt ama törvény szándéka, ezt a célzatot semmiesetre sem értette a törvény azon különös körülmények alatt, melyek fenforgásához szó szerint köti a létszámkiegészítés rendkívüli módjainak megengedését.

Megállapítja továbbá a Ház, hogy az alkotmányellenesen működő kormány nemcsak egyáltalán nem teljesítheti az 1867: XII. t.-c. által kereskedelmi szerződések megkötése körül a felelős miniszteriumra ruházott teendőket, hanem hogy ez a kormány éppen e helyzeténél fogva, a mely a politikai felelősség érvényesítését vele szemben gátolja, minden mentséget kizáró módon áll a jogi felelősség súlya alatt az 1899: XXX. t.-c. tiltó intézkedéseinek, jelesül pedig azon tilalmának megtartása tekintetében, mely szerint új vámtarifa létrejövetele előtt idegen államokkal kereskedelmi szerződés megkötésére nézve tárgyalni nem szabad.

Végül a képviselőház szükségesnek látja az alkotmányellenes elnapolásnak és kormányzásnak a közözügyi kiadásokra kiható különleges jogi következményeit is megállapítani. Az 1867. XII. t.-c. 18. és 22. §-ai világosan körülírják a közözügyi quota megállapításának módját, melyhez mulhatatlanul megkívántató első lépés az országos bizottság megválasztása és törvénytörvény szerű működése. Ez utóbbinak egyik feltétele pedig az idézett törvény 19. és 20. §-ai szerint a felelős kormány befolysa. Ha tehát a kvóta-bizottság megválasztása vagy törvénytörvény szerű működése az országgyűlésnek alkotmányellenes elnapolása, illetőleg a kormány alkotmányellenes helyzete által lehetetlennek tétetik, úgy hiányzik az idézett törvény értelmében utóbb bekövetkezhető fejedelm-döntésnek nélkülözhetlen, törő

vényszerű előzménye, ez esetben tehát a *fejedelmi döntés sem történhet meg törvényesen és jogérvényesen és így semmi alakban sincs meg a kvóta törvényes megállapításának lehetősége.*

Mivel pedig az 1867. XII. t.-c. 18. §-a világosan kimondja, hogy a két állam hozzájárulási aránya „előre” megállapítandó, úgy ilyen törvényes megállapítás nem léteben nemcsak a megszavazás ténye hiányzik a közösügyi költségek törvényes folyóvá tételéhez, hanem magának a megszavazásnak törvénytörvényes előfeltétele is, úgy, hogy *minősített alkotmánysértést követ el az a kormány, amely a kettős akadály dacára bármely összeget szolgáltat a magyar állampénztárból a közösügyi kiadások fedezésére.*

Mindezek alapján a képviselőház kimondja, hogy a kormány nemcsak súlyos alkotmánysértést követett el a Ház elnapolásának kieszközlésével, hanem hogy fennállása és egész kormányzata alkotmányellenes, hogy az állami jövedelemnek, különösen a közadónak igénybevételére és az állami kiadások eszközzésére feljogosítva nincs, hogy a véderő kiegészítését, illetőleg létszámának fentartását törvényesen nem eszközölheti sem ujoncozás által, sem pedig az 1888. XVIII. t.-c.-ben megjelölt rendkívüli módon, hogy kereskedelmi szerződésekre vonatkozólag idegen államokkal nem tárgyalhat és hogy különösen tilos neki a közösügyi költségek fedezésére a magyar állami pénztárból bármely összeget fordítani.

Amennyiben pedig a kormány ezen tiltott ténykedéseket mégis teljesítené, a Ház annak összes tagjait előre figyelmezteti e törvénytelen tényekkel összekötött anyagi és büntetőjogi következményekre.

A törvényhatóságokat pedig

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

A mi zászlónk.

*Nem új az eszme, melyet hirdetünk ;
— Csak páva-tollal ékeskedhetünk —
Először Jézus Krisztus prédikálta ;
Ez a legszebb az egész bibliába ;
Kossuthnak lelke fényt ettől kapott :
Függetlenségnek hívja a világ —
És fölragadtuk annak zászlaját,
Habár megtépve maradt miránk.*

*A jogtiprókkal harcba szállunk :
Az igazság hatalma nálunk !
Hangunk a menydörgésnek hangja lesz,
Melynek villáma gyújtó tűz, sebez.
S míg el nem pusztult ami gazember ;
Míg büszkeségünknek pirulni kell :
Mi nem engedjük tiszta lobogónk
Szennnyessé tenni föld szeméjtével !*

*Kicsinyhit, gyávák nagy erénye,
Veled számoltunk mindörökre mi.
A csüggedőknek korhadó szívébe
Tavasznak nedvét fogjuk önteni.
S ha nagymunkánkat buzgón teljesítjük,
Szabad hazában szabadok leszünk :
Mert szent zászlónk alatt a küzdelemben
A nemzet is együtt harcol velünk !*

Lányi Imre.

emlékezteti a Ház alkotmányvédő, hagyományos feladatukra, figyelmezteti őket az 1886. évi XXI. t.-c. 20. §-ára, valamint az 1504. I. t.-c. 5. és 2. §-aira és elvárja tőlük, hogy az alkotmányellenes kormányzatot támogatni nem fogják.

És végül a Ház kifejezi ama törhetetlen bizalmát, hogy a nemzetnek szigorúan törvényes védelmi küzdelme diadalmaskodni fog az alkotmány ellen intézett támadás felett és biztosítja a nemzetet, hogy az alkotmányos rendnek helyreállítása után legsürgősebb kötelességének fogja ismerni, az alkotmány biztosságán, egyesek jogain és a nép jólétén netalán ejtett sebek orvoslását. A mi szenvedés időközben a nemzetet sujtaná, a mi megrendülés az uralkodóház hatalmi állását érni fogja, azért az alkotmányos megtorlás időpontjának bekövetkezéseig, a nemzet és a történelem ítélőszéke előtt azokra hárítja a felelősséget, a kik a kifejezett nemzeti akarat érvényesülését még alkotmánysértés árán is meggátolni iparkodnak.

A politikai helyzetről.

Adtál uram, de nincs köszönet benne. Van független (?), felelős (?) miniszterium. Bemutatkozott Fejérváry.

Független országos törvényeinktől, független a magyar alkotmánytól, de annál függőbb a tábornagy ur a legfőbb hadurától: Ausztria császártól; nem vállal felelősséget a parlamenttel, törvényeinkkel, sőt a magyar koronával felékesített királylyal szemben sem.

Az alkotmányos tényezők durva megsértésével kivezényelték magyar miniszterelnökké. épen mint báró Récsey Ádámot 1848 okt. 3-án.

Semmi sincs új a földön. 1848 ismétlődik. Batthyány Lajos gróf második miniszterelnökségétől visszalép,

az uralkodóház előtt kedves Vay báró az új kormány alakítására vonatkozó megbízást nem fogadta el, kivezényelik a magyar származású, de osztrák légkörben nevelkedett Récsey Ádám báró tábornagyot magyar miniszterelnökké. A kamarilla a teljes életében könnyűvérű, hiuskodó vén generális untalan pénzzavarát felhasználva, tizenhatezer forint adósságát kifizette. És Récsey a reakció eszközéül dobta magát oda.

Most sem vállalkozott miniszterium alakítására alkotmánytisztelő, törvénytudó és szerető magyar ember. Kivezényelték Fejérváry báró tábornagyot. Vajjon a császári rendeleten kívül minő előnyt biztosítottak ennek a merész urnak?

1848-ban a kamarilla vak eszköze Jellasi József a sukorói ütközet előtt Latour hadügyminiszternek fenhéjázó hangu jelentésébe a többi közt ezeket írja:

„... Seregeim a legesekélyebb ellenállás nélkül diadalal vonulnak előre. Néhány nap múlva Pesten lesznek. S innen a lázadás fészkeiből aztán majd mi diktáljuk a megadás feltételeit...”

A kamarilla lázas sietséggel a magával is tehetetlen uralkodóval Récsey bárót kinevezeti magyar miniszterelnökké és Jellasi altábornagyot Magyarország és melléktartományai katonai főparancsnokának. Az országgyűlést feloszlítani és az országot hadi törvények alá vetni rendeli.

Az ország magyarságának összetartása, a vezetők éber tevékenysége folytán Jellasi főtábornag Sukorónál, még a Récsey által ellenjegyzett csodabogárszerű királyi leirat kézhez vétele előtt, szétveretett. Roth és Phillipovics Ozoránál Perczel Mór előtt a fegyvert leteszi, Bécsben a forradalom kiűti, a Pesten ösmeretlen Récsey három napi miniszterség után lemond, az uralkodó Olmützbe menekül. A leirat nevetséges jellegű lesz.

Most a hadsereg, még a honvédség is, idegen kezekbe s ezek az idegenek nemcsak az ország szívébe, de minden jelentékeny városba elhelyezve, a kirendelt miniszterelnök a magyar társadalmi körökkel összeköttetésbe, a gyászmagyar miniszteriumot összeállította, a parlamentet feloszlító rendelet a zsebében, nemzetünk irigy és félrevezetett nemzetiségekkel ép úgy körülvéve, mint 1848-ban.

És mégis bizalommal tekinthetünk a jövő felé, mert a szép történelmi multtal bíró magyar nemzetnek rendeltetése van, ez a nép tiszteli multját és szívósan ragaszkodik alkotmányához, tudja, hogy „itt élned, halnod kell”, tudja, hogy csak „gyáva népnek nincs hazája”.

Jobbjaink csatlakoztak a nemzeti ügyhöz, a föld népe és főuraink kezét fogva nagyobb egyetértéssel, mint 48—49-ben, harcolnak a haza szent ügyéért és labanc-politikát csak félrevezetett nép által megválasztott, magukat szabadelvűeknek valló Tiszapártiak és a nemzetiségi üznek.

Kossuth Lajos szavaival éljek:

„Az örökké való Isten nem egyes csodákban, hanem általános törvényekben nyilvánkozik.”

„Isten örök törvénye, hogy aki magát elhagyja, az Istentől is elhagyatik.”

„Örök törvény, hogy a ki magán segít, azt az Isten is megsegíti.”

„Isten törvénye, hogy a ki hitszegésnek, az igazságtalanságnak szolgál, az igazságnak diadalát készíti elő akaratlanul.”

Történelem bizonyítja, hogy a reakció a szabadság melegágyának volt öntözője, az egyéni és politikai szabadságot mindig az önkényuralom előzte meg.

A francia nagy forradalom szabad eszméinek megteremtését XIV. Lajosnak és utódainak azon elvhez való ragaszkodása: „az állam én vagyok” köszönhetjük.

III. György angol király merény-

Falusi levél.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcája.

Szelid hajlásu hegyoldal huzódik el a kertem felett, ide járok ki minden nap, innét nézek le kicsi falumra, melyről már százszor irtam meg, hogy a legszebb falu a föld kerekén. „Magyaros Karéja”, ez a neve a hegy gerincének, honnét egy képen látom az egész falut s a honnét a szép Erdővidékből is látok egy darabot. És látom innét a Csik-országgal határos hegyláncot, melynek hátát büszkén üli meg a Piliske, ez a mi hegyóriásunk; odébb a hármas hegynyeret, melynek tulsó felében pihen Szent Anna tava. — Fordulok délkeletre s im a nagy messziségben sötétlenek a háromszéki határ-havasok, zordan, komoran, mintha örökös gond nehezednék rájuk; mintha folyton emésztene a bus gondolat: pusztul a nép, mely ezernél több esztendeje bírja e földet; szállingóznak be a jövevények s egyszerre csak ellepik erdejét, mezejét idegenek nagy, sűrű rajokban...

*

Komoran indul a levelem, de azt senki ne csodálja: komor az ég ki-

csi falum felett, komor az ég az egész ország felett. Soha nem érzett nyomasztó hangulat nehezedik a lelkemre, a vidámság hurját nem tudom megpendíteni. Csudálom író-társaimat, kik mostanában vidám történeteket írnak, mikor valójában csak egy gondolat foglalkoztathat ma minden elmét, egy érzés bolygathat minden kebelt: mi lesz velünk? Holnap, holnapután mire virradunk? A mi Piliskénk magas hegy; de ennél vannak magasabb hegyek s ezeknél az égbe nyúló legmagasabb hegyeknél is magasabb kérdések rajzolódnak elénk: merre dől a magyar nemzet dolga? Ébredése igazi ébredés-e vagy csak ébredkezés, mely a szenderegésnél nem sokkal többet ér? A télen talpra állottunk, de a meleg nyárban nem fekszünk-e le újra, aludni, álmodni tovább?

*

A nép lelke valóságos rejtelem. A nép közt születtem, nevelkedtem s most szürkülő fejjel a nép közt töltöm időm javát. A nép életéből irtam történeteim javarészét; megirtam a magyar nép ezer éves történetét, meg a jelen életét; megirtam meséit, mondait, regéit, dalait;

csendes szemlélője vagyok minden-napi életének; visszahúzódtam politikai s mindenféle közéleti szerepléstől: csak nézek, szemlélődöm, ítéletem elfogulatlanságát gondosan őrzöm — mindhiába, a nép lelkének százféle új megnyilatkozása ejt csudálkozásba. — Inkább sejtem, mint megmagyarázni tudnám a látott és hallott dolgoknak nyitját, eredetét. Sohasem felejttem el (akkoriban meg is irtam egy történetben), hogy mikor itt házat építettem, egy hosszú sor szekér vonult be az udvaromra, kövel megrakva. Csupa szomszéd-falusi emberek hozták, hívás, felszólítás nélkül, ingyen. Ugyan ennek a népnek hirdetem azelőtt pár évvel, mint képviselőjelölt, azt a nemzeti politikát, melynek ma többsége van a képviselőházban; ugyanennek a népnek tártam fel a szívemet: titek vagyok, érettetek dolgozom; még pénzt is fizettem azért a dicsőségért (még pedig sokat), hogy érettük dolgozhassam, nekik szolgálhassak, s megválasztották képviselőnek a későbbi „lex Daniel” névleges alkotóját. Istenemre, minden keserűség nélkül emlékezem erről, s az egész dolog, mint a néplélek egy rejtelmese, talányos megnyilatkozása fog-

letei előtt az északamerikai államokban a legnagyobb szolgálattal párosult királyimádás uralkodott. Ezen merényletek megalkották a legnagyobb és legszabadabb országot.

A korlátlan despotizmus Oroszország fölé hozza a szabadság napját.

A Habsburgok gyűlöletes uralma teremtette meg úgy az olasz, mint a német egységet.

Országunkban a kamarilla a beolvasztási törekvésekkel soha fel nem hagyott. Ujtításokról, engedményekről soha tudni sem akart. A Habsburgház jogára alá került országokat egyáltalában úgy tekintették, mintha azok az uralkodó család egyszerű magánbirtokai lennének, a nép pedig e birtokok tartozéka.

Ez idézte fel a Boeska, Bethlen, Thököli, Rákóczi-féle harcokat, ez hajtotta bele a nemzetet 1848-ban a függetlenségi harcba, de viszont ez teremtette meg a 48-as törvényeket, ébresztette fel a nemzet önértetét és egyik alapvetője lett a kivándó önálló Magyarországnak.

Még csupán az északamerikai államok példájára az alázatos szolgáltságban szenvedő labancpolitikát űző bálványimádókat kell, hogy a közvélemény zivatara elseperje és eljön a zivatart követni szokott tiszta légáramlat, melyben a nemzet szabadságfája terebélyessé növe, árnyékában népünk kipihenheti négyszáz éves küzdelmének fáradalmát, hogy pihent erővel vegyen részt azon munkában, melyet nyugat népei oly sok idő óta háborítlanul folytatnak.

Soha se féljünk a kamarillától és eszközeitől. Bizzunk Istenben és önértünkben.

Szerdán, június 21-én mutatkozott be a Fejérváry-ministerium, de az ország közvéleménye által megedzett egyesült ellenzékben oly erős ellenfélre talált, melyet nemhogy egy agyalágyult osztrák katona, hanem a birodalom összes hadereje sem birt volna legyőzni.

Nyugodt komolysággal hallgatta

végig az országház nagy többsége a parlamenten kívül álló kirendelt miniszterelnök bemutatkozó beszédét; a történelmi pillanatoknak megfelelő higgadsággal figyelte a javaslatok, jobban mondva követelések láncolatának felolvasását. Mikor a kirendelt ur mindezeket túl volt, azon jámbor ohajtással huzott ki zsebéből egy második királyi kéziratot, hogy a ház elnöke azonnal olvastassa fel azt.

Isten tudja mi történik a képviselőházban ennek a királyi kéziratnak váratlan megjelenésekor, ha a többség vezérei nem látnak át a színtán, avagy a képviselőház elnöki székén nem Justh Gyula ül. De míg egyfelől a többség vezérei visszatarították a kitörni készült felháborodást, addig Justh, a képviselőház elnöke, a házszabályokra való hivatkozással jelentette ki, hogy míg az első királyi kéziratnak tudomásul vétele fölözt nem döntött a képviselőház, mindaddig a második királyi kéziratot, mely esetleg ebben a döntésben korlátozhatná a törvényhozást, nem bonthatja fel és nem hirdetheti ki.

Vita támadt. Fehérváry és Tisza a második királyi kézirat azonnali felolvasását követelték, de Kossuth, Andrássy és Polónyi nyilatkozatai után a Ház határozatilag kimondja, hogy az első királyi kézirat és az azzal kapcsolatos ügyeket első sorban tárgyalja le, és csak ennek befejezésével fogja felolvasztatni a második királyi kéziratot.

Ezen határozatot követte volna Kossuth Ferenc bizalmatlanságot nyilatkoztató javaslata, melyet azonban Fejérváry és minisztertársai be nem várva, a Házból, szidalmak kíséretében eltávoztak, magyarán mondva elszöktek.

Ezután kimondja a Ház: A Fejérváry-kormányának a miniszterelnökhöz intézett és általa ellenjegyzett királyi kéziratban megállapított jellege nem felel meg a parlamentáris kormányforma követelményeinek, a képviselőház a Fejérváry-

kormány iránt bizalmatlansággal viseltetik.

Ugyanigy határozott a felsőház is. Tehát egy a nemzet, egy akarat lengi át az ország minden lakóját: megvédeni a magyar alkotmányt úgy a kül- mint a bel-ellenségtől. Mint egetverő vihar zugja a nemzet Bécsnek: „Egyek vagyunk, ne bántsát a magyart!”

A sejtelen nem csalt, a királyi kézirat második az országgyűlést szeptember 15-ig elnapolni rendeli. 1848 szeptember 28-án gróf Lamberg Ferenc hasonló kéziratot hozott zsebébe. A nép boszuja a dunai hajóhidon utólérve felkoncolta. Az országban bár sajnálták az eseményt, de nem volt ki védelmére kelt volna a rendszernek és végrehajtójának, Lamberg grófnak.

Most egy egész párt van, a Tiszapárt, mely ha az ország foruma előtt bizalmatlanságot szavazott is szintén Fejérvárynak, de kebeléből állította össze az alkotmányellenes miniszteriumot, azt védelmébe veszi, sőt utasításokkal látja el és mikor a nemzet képviselői a lap más helyén közölt történelmi határozatát meghozza, jónak látják Tisza vezetése alatt a parlamentből Fejérváry után kihúzódnak, hogy künt lessék, miként alkalmazzák az erőszakot a csufosan kiűzött osztrák tiszta.

A nemzet igaz képviselői bentmaradtak és korántsem a tehetetlenség vad tüze toporzékolt, hanem egy önértetre ébredt, saját erejében bízó nemzet nyilatkozik. Alkotmányellenesnek nyilvánítja a királyi kéziratot történelmi elnapolást. Kimondja, hogy országgyűlésileg meg nem szavazott adót beszédni és ujoncot kiállítani nem szabad. Hangoztatja, hogy a póttartalékosok behívása, a három évet kiszolgált védkötelesek visszatarítása tilos és törvénytelen. A kormányának vagyoni és jogi felelősség sulya alatt idegen államokkal kereskedelmi szerződés megkötésére nézve tárgyalni nem szabad. A ki-

rály jogérvényesen és törvényesen nem állapíthatja meg a kvótát. Közös kiadásokat fedezni nem szabad. Elvárja az országgyűlés a törvényhatóságoktól, hogy alkotmányellenes kormányzatot támogatni nem fognak, hanem minden erejükkel közreműködnek az abszolutisztikus uralom megbuktatására.

Ezt üzeni a magyar országgyűlés a nemzetnek.

Isten csapása nehezedik ránk, ha ezen üzenetet meg nem értjük és egygyé nem forrunk, gazdag, szegény, ur és szolga, erős és gyenge, törvényhatóság, város és község.

„Isten örök törvénye, hogy aki magát elhagyja, az Istentől is elhagyatik.”

Mult és jövő.

I.

A könyves boltok kirakataiban egy vékony zöld füzet látható, melynek a Székelyföldön igen nagy kelen-dősége van. S ez természetes is, mert a könyv a székelyek eredetéről szól. Karácsonyi János az ismert nevű historikus írta. Nagy forrástanulmány s az öt jellemző eseményt kútfőkritika alapján arra a konkluzióra jut, hogy a székelyek egy cseppet sem hunutódok, hanem ugyan olyan magyarok, a minők mi magyarországiak vagyunk.

A tanulmány eloszlatja a régmúltak fényes ábránd képeit. Am azért nem mond semmi olyat a »Székely nemzet« multjára, a miért a jelen nemzedéknek szégyenkeznie kellene. A milyen tiszteletet érdemlő a székely népnek a jelene, époly tiszteletre méltó a multja. Erdőszéleken lakó, háziállatok tartásából, erdei munkából élő nép volt a székely békében háborus időben vitézül harcolt; alapjában ma is az. Csak bővült a foglalkozáskör a földmíveléssel, némi iparral. A nép zöme azonban mai napig is az állattartásból és a fából pénzelt.

lalkoztatja lelkemet. Ime, a nép, mely megfizetett veled, ha neki akarsz hasznára lenni, s ingyen, önként hoz követ az épülő házadhoz!

*

Ámbár én csak a Magyaros Kárjáról nézem a világot s innét tulajdonságos messzire látni nem lehet, megpróbálom magyarítani azt a csodálatos fordulatot, mely szédítő hirtelenséggel vezette diadalra a 48-at. Ebben a diadalban három tényezőnek van oroszánrésze: az újságnak, az iskolának és az állandó tengődés, állandó nyomorúság okozta elégedetlenségnek. Hogy csak a székely népről beszéljek, az öregebb rendnek — a választók zömének nagy része — beszéljünk csak őszintén, a magas politikából csak ennyit ért balpárt, jobbpárt. Jó harminc esztendő kellett ahhoz, hogy ez a nép jobbról balra forduljon át; ennyi idő kellett annak a megismerésére, hogy jobbpártisága egyebet nem hoz a választásról választásra ismétlődő bornál, pálinkánál, tokánynál, néhány bankóval megfűszerezve. — Ellenben a szegénység folyton növekedett, jóllehet Tisza Kálmán kezdvén minden kormányánál azt hirdetik a mandátum vigécek, hogy a szabadelvű kormány állandóan a nép

szívén tartja a kezét s legfőbb gondolata, törekvése a székely népet kiemelni senyvesztő nyomorúságából. Harminc esztendő — gondolom — elég, hogy a legkorlátoltabb elméjű ember is észre vegye a vele üzött csufaságot. De közben egyéb is történt. Egy egész új nemzedék került ki az iskolából, mely már olvasott könyveket, újságokat, a melynek a látóköre kiszélesedett, a mely a mi csuda választási törvényünk miatt nem szavazhat sem jobbra, sem balra, de a mely értelmességével, felvilágosodottságával vezeti a választótömeget. Azt mondják: az ifjúság teororizálta az öregeket s ezt tagadni nem is lehet; de azt sem lehet tagadni, hogy ez becsületes, hazafias, soknál nagyon szükséges terorizálás volt. A mai nemzedék a jövőndő minden bujával, bajával, örömeivel s ha az öregeket egy csak a maga hatalmát, a maga boldogulását szolgáló politikai párt leszoktatta arról, hogy a jövőndő nemzedék boldogságáról gondoskodják, ez a jövőndő nemzedék a maga bőrt védte s jól tette, hogy védte, mikor erőszakkal is az igaz utra terelte az öregeket.

*

Hát ez bizony furcsa falusi levél,

kedves Dezső barátom, ki arra szólítottál fel, hogy az újságokat első számába tárcát írjak. Minden ez, csak nem tárcá, ám azért csak tegyék a vonal alá. Az enyelgő, tréfás, játszi mesékre rossz idők járnak most, mikor minden magyar ember lelke háborog; mikor izgatottan várjuk itt falun napról-napra az újságokat: vajjon csakugyan van-e oly titkos erő, mely a magyar királylyal megtudja szegetni az esküjét? Vajjon, ha megtörténik az, a mit még akkor is sokáig nem türünk el, ha már megtörtént, mire határozza magát a magyar lélek: kard ki hüvelyből, avagy békésen tovább szaritjuk a szénát, aratjuk, csépeljük a buzát s várjuk, mikor telepednek be hozzánk kosztra és kvártélyra az osztrák zsoldosok s ülnek a nyakunkon addig, míg az adót beszámoljuk? (Te hozzád majd egész századot szállásolnak el, nálam — s ez az én vigasztalásom — legfőbb egy szakaszt.) Én a magam részéről első sorban a bekvártélyozás mellett szavazok, a kardot legutóljára hagyom. Ebben az esztendőben — úgy látszik — velünk az Isten, s ha csak az eső el nem rothasztja, lesz buzánk, zabunk, pityókánk, szénánk, sarjunk bőven,

jut a németnek is, marad nekünk is, de a vége még is csak az lesz, hogy kibőjtöljük a németet. Költsünk sokkal kevesebbet a jövedelmünknel s a lehetőség szerint igényeinkben térjünk vissza a régi székely egyszerűséghez (a míg ez meg nem történik, sohasem támad fel a régi jó világ, ha egy krajcár adót nem fizetünk is), kezdjünk irtó háborút a nép s az uri rend cifrázkodása ellen; ne akarjunk többnek látszani, mint a mennyik vagyunk s mindjárt többet érünk még a valóságnál is. Akkor aztán szövetkezhettek ellenünk minden földi hatalom, nyugodtan szemlélhetjük a bécsi erőlködést s ha éppen úgy hozza kedvünk, öszszegyűlhetünk az agyagfalvi réten, csak azért, hogy egyszerre, egy szívvel-lélekkel kiáltuk: eb urad fakó!

De most befejezem leveletem, mert az asszonykenyeret, szalonát s turót tett elém: ezt meg kell ennem. Jó szívvel eszem, mert a kenyér is, a szalonna is, a turó is „hazulról” került ki. Éppen úgy, mint régen, nagyapó idejében. Ezt a régi világot szeretném én feltámasztani s ha csak közben „mindnyájunknak nem kell elmenni”, próbálom is támasztani a ti újságotokban.

Benedek Elek.

A föld népének konzervatizmusa oly nagyfokú, hogy az ősi foglalkozáshoz hosszú századok után is ragaszkodik. Karácsonyi szerint a székely magyarok a 12-ik és 13-ik században telepítettek és települtek mai lakóhelyükre s ime 800 esztendő múlva is nagy szeretettel ragaszkodnak e földhöz, az erdőkhöz, az állatokhoz.

Csak a legujabb időben csappan a ragaszkodás a szülőföld iránt. Csak legujabban hagyja ide otthontát a székely és keres idegenben boldogulást.

Vajjon mi a nép jellemében beállani kezdő e változásnak oka? Minden valószínűség szerint az, hogy nagyot változott a világ. S miután a nép alapjában nem változott, a rája nézve kedvezőtlenebbé alakult külső körülmények hatását nem bírja.

Az erdők jó részt kiirtattak. Az erdő, az állat ma már nem az a jövedelmi forrás, a mi volt a múltban. A helyébe lépett földművelés a hálátlan talajon nem képes eltartani a szaporodó népet.

A kapitalisztikus termelés hatását a legszélső periferiákon is érezteti. Korábban nem is álmódott igényeket támaszt; az élvezet-vágyat még az erdő remete életre kárhoztatott szénégetőjéhez is kiviszi. Ezen hatás elérkezett a székely néphez is. Nagy luxust ugyan nem üz a székelynép, de megélhetése mégis sokkal költségesebb, mint volt csak pár évtizeddel is ennek előtte. Életszükségei a legközelebbi 50 év alatt megkétszereződtek. Ámde jövedelme nem kétszereződött meg; a nép jellemében nem állott be az az előnyös változás, mely a külső körülmények által keletkezett igények kielégítésére a szükséges fedezetet biztosíthatta volna. A gazdasági hanyatlásnak tehát szükségkép elő kellett állania.

Lehetnek a hanyatlásnak egyéb alkalmi okai is (külső csapások, lelkiismeretlen, kizsákmányoló vezetés stb), alapjában véve a jelenlegi eléggé nyomasztó, de éppen nem reménytelen helyzetnek az állapotát mégis csak abban kell keresni, hogy a nép lelki átalakulása nem tartott lépést a külső viszonyok változásával. Vagyis röviden: a székely a dolgok lényegét tekintve, nem haladt a korrallal. A kik tehát a székelyen segíteni akarnak, csak abban az esetben mutathatnak fel igazi sikert, csak abban az esetben válhatnak a székelységnek igazi jóltevőivé, ha őt a korrallal haladásnak utjára terelik.

Ember János.

KÜLÖNFÉLÉK.

Amott...

Amott a kék hegyek között
Láttam először a napot —
Ápoló, gyöngéd karjain
Anyám — ott ringatott!

Amott a kék hegyek között
Szálljak véres csatára majd...
Rab nemzetemnek zsarnokin
Ott nyerjek diadalt!

Ha rabbá lennél, drága hon,
Ott sirjam érte gyászdalom —
Ott ölje meg ifju szívemet
A honfi fájdalom!

(Debreczen)

Dr Király Péter.

Előfizetési felhívás.

A »Székely-Udvarhely« hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap megjelenő függetlenségi és 48-as politikai újság, az Udvarhelyvármegyei függetlenségi és 48-as Kossuth-párt lapjára ezennel előfizetést nyitunk.

Aki szereti az őszinte, igaz magyar szót; aki hiva a Székelyföld magyar nemzeti hivatásának és hazánk függetlenségének, csatlakozzék a »Székely-Udvarhely« kibontott zászlója alá.

Lapunk előfizetési ára a régi marad s ez a címlapon részletesen fel van sorolva.

Vidéki előfizetőinket kérjük az előfizetések megújítására és ismerőseik körében a »Székely-Udvarhely« ajánlására, valamint az esetleges hátralékok sürgős kiegyenlítésére.

Tisztelettel:

A kiadóhivatal.

— Választó-jogosultak figyelmébe

A vármegye alispánja arról értesíti lapunkat, hogy Udvarhelyvármegye központi választmánya az 1906 ik évre érvényes választó-jogosultak ideiglenes névjegyzéke ellen beadott felszólalások és észrevételek elbírálása végett folyó évi július hó 3-án délután 3 órakor a vármegyház kis tanácstermében gyűlést tart. A gyűlésen megjeleni és érdekeiket védelmezni az érdekeltek jogosultak.

— **Urnapija.** A katolikus egyháznak nagy ünnepe volt csütörtökön. A Deák-tér zsufolásig telve volt közönséggel s fehér ruhás leánykák rózsalevelet hintettek az oltári szentséget előlhordozó esperes lábai elé. A szent misét Jung-Cseke Lajos apát pontifikálta, míg a szentbeszédet György Lázár máréfalvi plebános mondotta. A körmenetet pedig Sebestyén Mózes zetelaki esperes vezette. A vidékről nagy számú hívó sereglett városunkba. Itt láttuk Zetelaka, Oroszhegy, Küllőkeményfalva, Máréfalva, Fenyéd, Homoródrete, Vágás és más községek közönséget.

— **A függetlenségi pártkörök elnökeit** felkérem, hogy a tagok névsorát az elnök és jegyző aláírásával minél hamarabb hozzám beküldeni sziveskedjenek. Dr Gyarmathy.

— **Talpra magyar — az égen.** A múlt napokban a délvidéken látható volt egy csodás égi tűnemény, a mely nagy feltűnést keltett és különösen a babonások körében sok szóbeszédre adott alkalmat. Az égi tűnemény legérdekesebb magyarázatát a toronáliak találták meg. Egyik toronáli lapban ugyanis a következő tudósítást olvassuk: A napokban az egész délvidéken s így Torontálban is különös égi tűneménynek voltak tanúi a lakosok. Este kilenc óra tájban ugyanis az égből nyugati felén kigyóalaku égi test jelent meg. Mintegy tíz percig vakító ezüst-fehér színben tündökölt, majd kigyószzerű mozgást végezve, két részre szakadt s tisztán látható T M betűk alakját vette föl. Ebben a két betűformában még vagy három-négy percig fénylött s azután lassanként elhalványulva, széteszlott. Még nem lehetett tudományosan megállapítani, hogy az égi tűnemény meteor vagy üstökös fénye volt-e: de a magyar lakosság körében szent meggyőződés-ként hirdetik, hogy a T. M. betű az égen azt jelenti: »Talpra Magyar« s Petőfi és Kossuth lelke szólítja az égből a magyarokat talpra.

— **A helybeli unitárius egyház-község** Vári Albert papot ma (va-

sárnap) küldöttségileg hívja meg állása elfoglalására. Az egyházközség érzelmeit Kénosban Máthéfy Domokos pénzügyi titkár és beérkezés után a papilakáson Deák Lajos gondnok tolmácsolja. Este a Koronkay-féle kerthelyiségben barátságos összejövetel lesz. Az ünnepélyes beiktatás július 2-án történik meg s erre Ferencz József püspök is ide érkezik szombaton (július 1-én) a d. u. vonattal. A püspök fogadására nagy előkészületek vannak folyamatban. A vasúti állomáson a város részéről Gottárd János polgármester, a lelkesülőkben pedig László Domokos egyházközi felügyelő gondnok üdvözlő. Este 8 órakor megismerkedési estélyt tartanak a Koronkay-féle kertben, hol a püspök is jelen lesz. Másnap történik meg a beiktatás d. e. 10 órakor az ev. ref. templomban a következő sorrendben: 1. Közének a gyülekezet által. 2. Ima, Veress Gáboról. Előadja a Székely Dalegyet. 3. Beiktató beszédet tart Kisgyörgy Sándor esperes. 4. Beköszöntő ima és beszéd. Tartja Vári Albert lelkes. 5. „Isten dicsősége“ Bethoventől. Előadja a Székely Dalegyet. 6. Ferencz József püspök főpásztori üdvözlő beszéde. 7. Közének. Énekli a gyülekezet. 8. „Viharban“ Dürrner Gy. től. Előadja a Székely Dalegyet. 9. Tisztelgések a püspöknek. 10. D. u. fel 2 órakor közebebe a „Budapest-szálló“ nagytermében — Este 8 órakor táncestély. Jegyzés: a résztvevők elszállásolási s közebebe (ára 4 K) iránti igényüket jelentsek be Deák Lajos egyházközségi gondnoknál június 28-ig.

— **Szakiskolánk vizsgálata.** A helybeli kö- és agyagipari szakiskola évvégi vizsgálatai folyó hó 27-én és 28-án mindig d. e. 8—12 s d. u. 2—6, illetve 4 óráig történnek meg. Július 1—15-ig a rajzok és mintázások kiállítása lesz s azokat naponta d. e. 8—12 és d. u. 3—6 óráig bárki megtekintheti. Ugy a vizsgálatokra, mint a kiállításra a tanfériak és érdeklődő közönség szíves figyelmét tisztelettel felhívja az igazgatóság.

— **Köszönet.** Halász Gábor m. kir. posta- és távirada főfelügyelő, a marosvásárhelyi kir. posta- és táviradahivatal főnöke a maga, valamint gyermekei: Gábor kir. posta- és táviradist, Jenő kir. mérnök és Margitka részéről — feledhetetlen fia: Halász Imre helybeli kir. törvényszéki jegyző halála szomorú alkalmából — a részvétnek oly közvetlen és fájdalmakat anynyira enyhítő jeleivel találkozott városunk közönsége s az elhalt tisztviselőtársai és barátai köréből, hogy azokért e helyen is legmélyebb köszönetét nyilvánítja.

— **Az O. M. K. E. városunkban.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés székelyudvarhelyi fiókerületének tagjai csütörtökön este fél hét órától kezdődőleg, Gábor Márton elnök vezetésével értekezletet tartottak a Budapest-szálló színháztermének előcsarnokában, ahol László Gyula székely kamarai és O. M. K. E. titkár bemutatta a marosvásárhelyi központ által összeállított naggyűlési tárgysorozatot. Az alapszabályokban előírt pontokon kívül a folyó évi augusztus 13-án d. e. 11 órakor Székelyudvarhelyt, a vármegyház dísztermében megtartandó közgyűlés melléktárgyait is megállapították. A nevezett napon reggel 6 óra 13 perckor vasuton érkező vendégeket a helybeli kereskedő-társulat ünnepélyesen fogadja,

a rendező bizottság elszállásolja. — Reggel 8 órakor a Budapest-szállóban ismerkedő találkozás lesz és nyomban a város nevezetességeinek megtekintésére indulnak a kalauzoló bizottság vezetésével. A közgyűlést Harmath Sándor ker. elnök megnyitja s ezután a vármegye és város nevében üdvözlő a vendégeket, a mire Sándor Pál, az O. M. K. E. elnöke válaszol. László Gyula titkár jelentését a tagok nyomtatásban veszik s ezután Bürger Albert társelnök tartja meg a Székelyföld közgazdasági állapotáról szóló nagyérdékű felolvasását, mellyel kapcsolatosan a valódi székely vasutak sürgős kiépítésére nézve egy évről-évre megújítandó és a központ által folyton sürgetendő határozat lenne hozandó. Majd az általános tisztújítás és a szövetkezetek tulajkapásai ellen Gyertyánffy Gábor által megszerkesztendő és beadandó indítvány következik. Délután 1 órakor a Budapest-szállóban társas ebéd. Egy teríték 4 korona. Ezután a székely nép házi szokásainak és viseletének bemutatása. Este pedig összejövetel a Koronkay-féle kerthelyiségben. Másnap reggel kirándulások a Székelyföld érdekesnél-érdekesebb részeinek megtekintésére.

— **Iskolai ünnepély.** A szakiskola „Ifjúsági Önképzőkör“ f. hó 22-én tartotta meg jelen tanévi záróünnepélyét. A lélekemelő ünnepély műsorából megemlítendő Kovács Imre elnöknek megnyitó beszéde és az Alföld természeti szépségeiről tartott remek értekezése. Bánszki Sándor III. éves növ. „Celli bucsujá“-val könyveket fakasztott Dobay Zsigmond „A természetről“ tartott felolvasásával és titkári jelentésével sok tapsot aratott. Az ünnepélyt Spaller József, az Ifjúsági Önképzőkör vezető tanára zárta be, buzdítva az ifjúságot a kitartó munkára, az önzetlen honszeretetre. A mely ifjúságnak kezét lelki műveltség, nemesült izlés vezeti, annak bizonyára meglesz az áldása a magyar ipar terén. A lelki műveltség hiányát eléggé érezzük még maig is az iparos pályán, jól esik tehát látnunk, hogy a fejlődő iparos generáció most üti helyre e tekintetben is a hiányokat. Az ész és kéz együttes munkájának eredménye nemcsak az iparos osztály boldogulása, hanem a magyar ipar ohajtott fölvirágzása is.

— **Gyógyszertár átvétele.** A homoródoklándi gyógyszerertar lemondás folytán üresedésbe jött jogosítványát tudvalevőleg Böckel Samil okl. gyógyszerész nyerte el, aki a gyógyszert immár át is vette. Szívesen fogadjuk az új gyógyszerészt s hiszszük, hogy benne közegészségügyünk egy igen lelkes harcost kapott. — Böckel érettségi bizonyítványnyal lett gyógyszerész s oklevelét Kolozsvárott nyerte, tanulmányait pedig London, Paris, Berlin s más nagy világvárosokban folytatta, gyógyszerészi oklevelé New-Yorkból való. Most pedig — amint értesülünk — a kolozsvári egyetemen mint tápszer-vegyész képezte magát és szerz doktorátust.

— **Pénzintézet — automobilban.** Az automobilnak nem mindennapi felhasználásáról ad hirt a Magyar Pénzügy newyorki tudósítója. „Első amerikai automobil bank“ cég alatt Cincinnatiiban új pénzintézetet alapított a Cosmopolitan Bank és a Cincinnatii takarékegyesület. Az új bank egy automobilban fog székelni

és községről-községe haladva folytatja a banküzlet minden ágát. Az új bank eszméjét E. Roth, a Cosmopolitanbank igazgatója találta ki és szabadalmaztatta. A bankhelyiségül szolgáló automobil igen nagy lesz, mert betörésmentes pénzszekrényt visz majd magával a hivatalnokokon kívül. A hajtóerőt villamos akkumulátor szolgáltatja, mely rablók támadása esetén 50 angol mérföld sebességgel biztosítja a menekülést. Az automobil maga, mintegy 240,000 koronába fog kerülni és a biztonság bedvéért teljes fegyvertára lesz. Az ablakokat vasrostély védi és a gyanus üzletfeleket egy külön lőrésből revolvergolyókkal fogadhatják a tisztviselők. E szerint a bank biztonsága teljes és a kérdés csak az, hogy mikor szöknek meg a tisztviselők az egész automobil bankkal Mexikóba, a mihez ily módon még külön vonatra sincsen szükségük.

— **A kir. reáliskola érettségi vizsgálata** e hó 18- és 19-én volt. 15 tanuló közül 1 jelesen, 4 jól és 10 egyszerűen éretl.

— **Pöstyén fürdőből** jelentik: Jó-zsef főherceg elhunyt alkalmából méltó módon adott kifejezést gyászának Pöstyén fürdő. A halál hírére az összes köz. és fürdőépületeken, valamint számos magán házakon kitűzték a gyászlobogót. A temetés napján a zenei, valamint a színelőadások beszüntetettek, a temetés idejére pedig a fürdőhely összes villamos lámpái feketére bevonattak és meggyújtattak. Másnap d. e. 11 órakor az itt időző Csáky Károly gróf váci püspök a fürdő csinos kápolnájában rekviemet tartott az elhunyt főherceg lelki üdvéért, amelyen óriási számú fürdővendég jelent meg. A magyar nemzet gyászában e helyütt osztozkodtak azon külföldiek is, akik kura céljából itt időznek s megilletődéssel kísérték a püspök bensőséges, megindító szavait.

— **A gyanus gombák vizsgálata.** A gyakori gombamérgezésekre való tekintettel a belügyminiszter akként intézkedett, hogy a gyanusnak talált gombák Mágócsi-Diets Sándor dr. budapesti egyetemi tanárhoz küldhetők, ki azokat díjmentesen megvizsgálja.

— **A Polgár** politikai napilap. Főszerkesztő: Dr. Vázsonyi Vilmos, országgyűlési képviselő. Megjelen minden nap reggel legalább 16 oldalon. Egyes száma 2 krajcár (4 fillér) A Polgár a legolcsóbb, igazi radikális, szókimondó irodalmi színvonalon álló és tartalmas ujság, mely teljes kimerítő krónikáját adja a napnak. A Polgár politikai cikkei Dr. Vázsonyi Vilmos, ifj. Ábrányi Kornél, Benedek János stb. írják. A Polgár tárcarovatában elsőrangú hazai és külföldi elbeszéléseink novelláit találja az olvasó. A Polgár tartalma élénk és tarka. Hírei és tudósításai megbízhatók és kimerítőek. Ily szazdag élénk tartalma mellett is A Polgár egyes száma 2 krajcár. Kapható mindenütt, az utcán is és az összes ujságelárusító helyeken. Előfizetési ára: Negyed évre 4 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Eötvös-utca 37.

Fejérváry nyilatkozatai:

Báró Fejérváry Gézához a »Neues Pester Journal« egy munkatársa azt a kérdést intézte, hogy a parlament magatartása befolyásolja-e valamely irányban a kabinet helyzetét?

— Szó sincs róla! — felelte báró Fejérváry és hozzátette:

— El voltunk erre készülve, de

kötelességünk teljesítésétől ez sem fog minket visszatartani.

— Tehát Excellenciád nem mond le? — kérdezte az újságíró, mire báró Fejérváry a következő, közjogi érzését jellemző választ adta:

— Erre semmi ok sincs; egyelőre állásunkat a király bizalma alapján megtartjuk!

Hasonlóképpen nyilatkozott a miniszterium egy másik tagja is.

A Mittags Ztg. — mint a Hazának Bécsből telefonálják — ezt írja: Fejérváryt a kabinetalakítás előtt egyik rokona nagyon lebeszélte arról, hogy a megbízást elvállalja.

— Gondold meg — mondotta Fejérváry rokona, hogy izgatott ember vagy, a radikálisok sértegetni fognak és te kénytelen léssz őket párbajra hívni. Gondolj Keglevicsre.

Fejérváry erre így válaszolt:

— Ha az van megírva a sors könyvében, le fogom magamat lövetni. De hátrálni nem fogok. Katona vagyok és ha ő felsége háboruba küld, engedelmeskedem parancsának. Most sokkal nehezebb feladat elé állit az uralkodó. A testvéreim ellen küld harcba, de engedelmeskednem kell. Megyek!

LEGUJABB.

Nagyenyed, jun. 24.

A nagyenyedi függetlenségi és 48-as Kossuth-párt szervekedő gyűlését holnap (vasárnap) tartja meg. A szervezkedésre a párt hivatalos jelöltje: Gróf Bethlen Bálint és Nagy Endre utazik, kíséretében lesznek a Kossuth Ferenc megbízása folytán Gróf Teleki Árvéd, Dr. Ferenczy Géza, Dr. Hinléder Fels Ernő és Dr. Zakariás János országgyűlési képviselők is. Az enyediék nagy lelkesedéssel készülnek elő a szervező gyűlésre.

Fejérváry itt — Fejérváry ott.

Bruck-Királyhida, jun. 23.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma délelőtt tíz órakor Bécsből Bruckba érkezett. — A miniszterelnök a pályaudvarról egyenesen a brucki táborba hajtatott, ahol a király külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatáson Fejérváry a politikai helyzetről referált és kikérte a király döntését a kabinet további magatartása tekintetében.

Király nem fogadta el a lemondást.

Budapest, jun. 24.

Fejérváry Géza báró a kihallgatása után udvari ebédén volt, a honnan Bécsbe utazott. Kilenc órakor Budapestre érkezett. A pályaudvarról Lányi Bertalan társaságában lakására hajtatott, a hol már várták az összes miniszterek, kiknek jelentést tett a kihallgatás eredményéről. Bejelentette, hogy benyújtotta a kabinet lemondását, de a király nem fogadta el, s továbbra is megbízta a miniszteriumot az ügyek vezetésével.

Bizalmatlansági nyilatkozat hatása

Budapest, jun. 24.

Egyik miniszter nyilatkozata szerint a szerdai bizalmatlansági nyilatkozat rendkívül hűvösen hagyta a minisztereket. A nyilatkozat szerint ők sem adót, sem ujoncot nem akartak szedni. A miniszterium nagy pénzüsszeg birtokában van, mivel Lukács pénzügyminiszter 120 millió forintot hagyott az állampénztárban.

Perczel mandátuma.

Budapest, jun. 24.

Justh Gyula átírt tolnavármegyei központi választmányának, hogy a Perczel mandátumának megsemmisítésével megüresedett bonyhádi választókerületben rendelje el a választást.

Apponyi Técsön.

Budapest, jun. 24.

Apponyi Albert gróf tegnap több képviselő társaságában Técsőre utazott

Függetlenségi pártszervezkedés.

Budapest, jun. 24.

Békésmegye függetlenségi pártja vasárnap Békéscsabán szervezkedő ülést tart, melyre Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf is leutaznak.

Orosz-japán háboru.

A béke még messze van.

Budapest, jun. 24.

Az oroszok jobb szárnyát a japán hadsereg megtámadta s hatalmas ütközet fejlődött ki a két hadsereg között. A japán kormány egy rendeletében — melyet a katonákhoz intézett megjegyzi, hogy a békére egyelőre nincs kilátás.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Bájos dolog egy lakodalom. A civilizált erkölcsök is ilyenkor egy kissé szegre akasztják a velők járó szürkeséget, a jókedv, a dinom-danom a leghivatalosabb vendég, mikor a fiatal pár szövetkezik egy egész élet örömeire, meg a bujára.

Nem lehet tehát rossz néven venni, ha a Káposztásmegyer körül a napokban összeverődött vándorcigányság is óriási eszem-iszommal s víg zeneszóval ülte meg a lókupekedés terén szerénykedő Horvát Jóska cigány lakodalmát az ő szépséges Mariséval. Három cigánykocsi karaván-népessége volt hivatalos a nevezetes aktusra. De hogy, hogy nem, megérezte a pecsénye szagát a teknővájók proletáriátusa is s csak még három kocsival találtak odavonulni — hivatalosan.

A szépen megindult lakodalmas mulatság — súlyos testi sértésekkel végződött, amelyben a rendőrségnek is szerep jutott, úgy hogy az új házasság, vőfély, nyoszolyó-leány, örömapa, örömanya, komoly dádék és hempergőző purdék és egyéb szenvedő társak a priescsen találták tölteni a lakodalmas éjszakát. A teknővájók a proletársággal járó szokott arroganciával ugyanis szörnyen parancsolgattak a cigányok mulatságán — a cigányoknak s kitört az elégedetlenség. Először csak csattanó pofonok képeben, aztán előkerültek a botok, bicskák s nemsokára az egész lakodalom verekedett. Három-négy

súlyosan sérült jelölte meg a csata-teret, minek okáért még aznap az egész cigánynépség a rendőrségen elmélkedett a dicső hadjárat elméneiről és részleteiről.

Valamennyivel felvették az ujjnyomatokat, ami a rendőrség szempontjából épp a cigányoknál igen hasznos dolog, miután a sok Kovács, Horvát cigány conduite listája előreláthatólag olyan, hogy az ujjnyomatuk jó emlékeztetőnek.

S mivelhogy a rendőrség sem idegenkedik a szeretetreméltó dolgoktól, azon melegiben lekapták az egész lakodalmas népességet. Jó lesz ethnografikus érdekességnek.

Középen áll a vőlegény és menyasszony. Mintha egy kissé busan tekintgetnének a masina felé. Nem csoda! A rendőrség vendégszeretete nem volt felvéve a nászéjszaka programjába. Szerencse, hogy az elveszett — még pótolható.

EGYHÁZI ÉLET.

Az udvarhelyvármegyei ev. ref. egyházi értekezlet e hó 29-én tudvalevőleg Felsősfalván tartja gyűlését, ahol nagyban folynak erre az előkészületek. A rendezőség mindent elkövet, hogy az érkező vendégek a legnagyobb kényelemben részesüljenek. Különösen igen szépnek ígérkezik Mircse Dénes e zélra válogatott vegyeskarának éneke. A próbák serényen folynak és azt hisszük, hogy a legkényesebb igényeket is ki fogják elégíteni. Hangverseny után tánc lesz, hol a zenét a marosvásárhelyi (miért nem az udvarhelyi? Szerk.) első zenekar fogja szolgáltatni. Vendéglősről, az érkező vendégek elszállásolásáról gondoskodva lesz s így mi akadály a sincs, hogy az estély a legkellemesebb legyen, a vendégek kívánságait teljesen kielégítse. A meghívókat a napokban küldték szét s a ki véletlenül nem kapott, sziveskedjék e tárgyban Mircse Dénes alsósófalvi tanítóhoz, az estélyt rendező bizottság elnökéhez fordulni, aki készséggel áll rendelkezésére.

KÖZIGAZGATÁS.

Körjegyzői hivatalos óra Oláhfaluban. Azt hiszem, mint minden más hivatalnak, úgy talán a körjegyzői hivatalnak is a hivatalos órája reggel 8 órakor, nem pedig 3/6 órakor kezdődik. Igen tisztelt kolléga barátaimat bátor vagyok ez ügyben felkérni, sziveskedjenek felvilágosítást adni arra nézve, hogy a jelzett hivatalos óra előtt joga van-e valakinek ily helyiségben megjelenni s ott a jegyző által vezetett baromutlevél iktatóba bele írni; ha nincs, mily eljárás követendő? — Sz. oláh-falu, 1905. június 23-án. — Menyhárt János körjegyző.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Erdélyrészi vásárok. A székely ember igen gyakran ellátogat az országos vásárokb. Olvasó közönségünk érdekeit ohajtjuk szolgálai, midőn e helyen állandóan nyilván tartjuk az erdélyrészi országos „kikérő”-vásárokat, melyek pontos határnapjáról igen könnyen kiszámíthatók az ezt megelőző állatvásárok ideje. Jelenleg a folyó hónapban még megtartandó kirakóvásárokat jegyezzük ide a következőkben: 26-án Székelyudvarhely, Gerend, Marosvásárhely, Nagysink,

Oláhlapos; 27-én Hadad, Maroske-cze, Szerdahely, Szinnye, Teke; 28-án Kápolnásoláhfalu, Sep-siszentgyörgy; 29-én Brassó, Magyargyerőmonostor, Sajóudvarhely, Szilágycseh; 30-án Bonchida, Csik-szépvíz, Hosszufalu, Nagdisznód, Szilágysomlyó.

A házi kenyérsütés, mint ipar. A házi kenyérsütés, amennyiben az rendes műhelyben, idegen segédse-mélyzet igénybevételével, szóval iparszerűleg üzemel, a képzéshez kötött sütőipar körébe eső tevékenységnek tekintendő, a kereskedelem-ügyi miniszter újabb döntése sze-rint.

ISMERETTERJESZTŐ.

Tejes palackok papirból. Eddig már számos oly tárgyat sikerült hidraulikus uton sajtolt papirból előállítani, melyek nagy ellenálló képességgel és szilárdsággal bírnak. Ezek közé sorakozik azon észak-amerikai találmány, mely papirból tejes palackokat állít elő. A papirból készült tejes palackok nem törékenyek, nem repednek meg, ami-nek következtében a folyadék gyak-ran kifolyik vagy megromlik. Ko-nikus alakjuknál fogva ezen „üve-gek” a reájuk helyezett súlyt jól kibírják. Főelőnyük abban áll, hogy a tejet a bakteriumok behatásától jobban megóvják, mint az üvegből készütek; ezen célra 100 Celsius fokra hevített parafinfüldő által lég-mentessé tételnek. Philadelphiában ezen palackokat már használják és a megejtett kémiai vizsgálatok azt bizonyítják, hogy az ezekben eltett tej sokkal kevesebb bakteriumot tartalmaz mint az üvegpalackokba tett tej. Ezen papirpalackok ára 1000 darabonként alólól 19-2 K. (Hm 23.)

A japániai házi élete. Most, hogy az egész világ figyelme a győ-zelmes Togó admirális és általában a japáni nép felé fordul, egy Lon-donban élő japáni hölgy érdekes adatokat közöl egy angol lap hasáb-jain a japániai házi életéről.

A háztartás gondjait férj és nő közösen viselik, egyiknek sincs több joga, mint a másiknak és még ah-hoz is kölcsönösen joguk van, hogy egymás leveleit elolvassák. A ház közelebbi felügyelője azonban mégis az asszony s ő kezeli egyszersmind a pénztárat is. Togó azokért a szol-gálatokért, amelyeket hazájáért tesz, mindössze tizenkétezer koringát kap évente és ezt a pénzt mind a fele-ségének adja, aki azt ügyesen fel-osztja a gyermekek nevelésére, szol-gákra, ruhára, háztartásra, szén, fa, stb.-re, azonkívül pedig jut azokra a kiadásokra is, amelyeket férje ál-lása megkövetel. És ahogyan Togó házában történik a házvezetés, úgy van az egyszerűbb házakban is. Japánban a házasságtörést nagyon szigorúan büntetik, s amióta a mos-tani háború folyik, még nem for-dult elő egyetlenegy eset sem, a melyben akár a férj, akár a nő házassági fogadalmáról könyveműen megfélekezett volna. Ha a férj el-esik a csatamezőn, akkor feleségéről, gyermekeiről vagy a hozzátartozói-ról az állam gondoskodik. Az asz-szony nyugdíjat kap, amelyet nem évenként fizetnek ki, hanem egy-szerre és egy összegben, amely előre meg van már határozva. A japáni élet nagyon egyszerű. A házakban nincsen semmi fölösleges pompa s bár vannak közöttük is műbarátok, ezek azonban régiségeiket, értékes műkinéseiket nem teszik ki köz-szemlére, hanem becsomagolva tart-ják és csak ünnepi alkalmakkor mu-tatják meg azoknak a vendégeknek, akiket különösen meg akarnak tisz-telni. A japáni gondos háziasszonyt a rend, tisztaság és jóízűség jellemzi. Egy-két szál virággal olyan izlése-sen tudja szobáját feldíszíteni, mely-

ben nem lehet öt utólrni. A házi munka elvégzése után marad ideje a nőnek az olvasásra, sőt foglal-kozik a politikával is, de fődol-guk gyermekeiket úgy nevelni, hogy hasz-nos polgár váljék belőlük, s annak idején a társadalomnak és hazának egyaránt munkás tagjai legyenek. Az asszonyok maguk között jóté-konyisági egyesületet alakítanak, melyek mind a gyermeknevelés szol-gálatában állanak. Az asszonyok szelid természetűek, türelmesek, s a kereszténység jobban hódít kö-zöttük tért, mint a férfiak között.

IRODALOM.

A „vén-disznó” és „kis malac”. Nincs még tíz esztendeje, hogy Amerikáról való fogalmaink nagykorúakká lettek. Ma már valamivel jobban vagyunk e pontban. A köznépfájdalom, nagyon is jól ismeri Ame-rikát és a művelt osztály tudásának forrá-sai is bőven buzognak. A múlt év egész áradatját ontotta ki a st.-louisi kiállítás al-kalmából az érdeklődőknek és a ki kiment, az hozott magával egy csomó élelményt és emléket, a melyet lázas sietséggel fújt föl vaskos könyvvé, vagy legalább is ciklusos újságközléménnyé. De a ki sokat utazik és keveset gondolkodik, hajlandó úgy tekin-teni minden várost, mintha az az idegen-forgalom számára készült volna s érte lenne kizárólag. Mivel ő maga egyedül és elha-gyottan bolyong az ismeretlen utcákon, arról teljesen megfeledkezik, hogy ebben a városban vannak emberek, a kik itt élnek és egész életüket, születésüktől halálukig, nem az egyik gyorsvonattól a másikig; itt élnek-dolgoznak, szenvednek, családot és közsé-get alkotnak, sajátos szokásokat fejlesz-tenek, külön hagyományból táplálkoznak. A ki ebbe az életbe nem tekintett bele, az ismerheti a város holt részeit, muzeu-mait, képeit, szobrait, utcáit, tereit, teme-tőit és pályaudvarait; de azt, a mi benne-elsősorban érdekes, nem ismeri. Ezért tar-tom én üresnek a mi sok Amerika-tudó-sunk fecsegését; azért köszöntöm őszinte örömmel azt a két könyvet, amely a Buda-pesti Hírlap kiadásában a mai napon meg-jelent. Az egyiknek szerzője George Horace Lorimer, címe: Egy dollárkirály levelei fiá-hoz; a másikat Charles Eustace Meriman írta, Adollárkirály levelei papáéhoz néven. A két könyv egy testvér. Lorimer pompás-levelei ihlették Merimant a válaszó leve-lek megírására.

A dollárkirály, John Graham, a csikágói disznóhúsnyakéreskedő, a kit a börze a Vén disznó gyöngéd melléknévvél tisztelt meg. Az öreg ur alant kezdte és erre na-gyon büszke. Élelmessége, szorgalma, esze a legnagyobbak közé emelte. Fiát Pierre-pontot a bosztoni Harvard- egyetemen ne-velteti, de igyekszik kordában tartani és mihelyt lehet, beveszi az üzletébe heti het-venöt dollár fizetéssel. De a 8 és hetven-öt dollár között huszlevél van és a husz le-vélben rengeteg sok intelem az élet min-den mozzantáról, a tanulásról, műveltségről, a szerelemről és a házassági ígérlet meg-szegésének minősített vétségéről, az uta-zókról és a vevőkről, a viccekről és a sü-ltetlenségekről. S az öreg ur minden elmés megjegyzést szeret egy-egy történetkével fűszerezni, a mely illusztrálja köznapit, de józan és talpraesott filozófiáját.

Csak hogy Pierrepontnakis megvan már a maga külön filozófiája, a mely nem egy lényeges pontban eltér a Vén disznó élet-bölcsességétől. A dollárkirályfi már szégyenli, hogy nagy vagyonának zsirszaga van és ő maga a Kis malac melléknévvél ékes; neki már arisztokrata hajlamai vannak és ezért föllázad az üzletvezető zsarnoksága ellen; mire helyettes osztályfőnök lesz, már fölös-legesnek érzi és kidobja azt, kinek ő a helyetese. De a jó vér benne sem tagadja meg magát; a könyelműség ifjú évei hama-rosan lezajlanak, aztán később a fiatal föl-velő jóravaló férj lesz, a ki épp úgy elősméri szép kis felesége igáját, mint a papája. Es aztán elejétől végig jókedvű, aranyos hu-moru, mulatságos fickó ez a kis malac. Néha nagyon szemtelenül beszél a papával, de azt nem vesszük tragikusan; hisz ő sem gondolja komolyan.

Mennyi minden okulás kínálkozik ebből a két könyvből! Csikágót, a vagyonért való tülekedés gyújtópontját, Newyorkot, a szé-delgők és milliárdosok hazáját, a hideg és előkelő Bosztoniakkal világosabban látjuk belőlük, mint a legjobb utirajzból; s mind-ezen túl még otthon látunk, családi életet és pedig egy érdekes család életét.

Ez a könyv azok közé tartozik, a mely-eket mindenkinek el kell olvasni. Minden-kor, minden osztály, minden foglalkozás talál benne valamit, a mi különösen rá nézve érdekes és tanulmányos. Elsőül a magyar ifjúságnak ajánljuk szeretettel. A mi fiainak sokszor szánandó áldozatait az elavult, farszót és egyhangú ismeret-közlésnek, mely vagy a rég letűnt száza-dokban, vagy a felhők között kóvályog. Egy kis friss életet, gyakorlati bölcseséget és emberi erkölcsöt tanulnak Lorimer és Meriman könyveiből. — Egy-egy könyvnek az ára négy korona. Megrendelhető a Budapesti Hírlap könyvkiadóhivatalában vagy a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

KÖZGAZDASÁG.

A rét műtrágyázás utóhatásáról.

A műtrágyák alkalmazásának ellen-ségei felhozzák a műtrágyák ellen-azt, hogy azoknak az alkalmazása nem fizeti ki magát, mert hatásuk legfeljebb egy évre terjed ki és azok-tól a következő években egyáltalán semmi hatást nem várhatunk. Ezt ilyen alakban elfogadni nem lehet, mert a műtrágyák legtöbbszörének ha-tása nem egy, hanem több évre ter-jed, mint azt az ez irányban vég-zett kísérletek fényesen igazolták és igazolják is. A műtrágyák legtöbbször-ének az utóhatása a második és har-madik évben is tapasztalható még pedig nemcsak a termés mennyisé-gében, hanem a növény fejlődésé-ben és a termés minőségében. Ezen utóhatás úgy a szántóföldi terme-lésben részesített kultúrnövényeknél, mint a réteknél is szokott mutat-kozni. A réteken végrehajtott rét-trágyázási kísérletek ugyanis azt bi-zonyítják, hogy azoknak a réteknél a terméshozama nemcsak az első évben felülmulta a nemtrágyázott ré-tek terméseredményét, hanem kiha-tásuk volt a második, sőt harmadik év termésmennyiségére is. A mű-trágyázott réteknél tapasztalták azt, hogy nemcsak a szénatermés volt nagyobb, de a sarjatermés is bizto-sabb volt, sőt olyan helyeken, a hol a műtrágyázás előtt sarjút csak el-vétve tudtak kaszálni, a műtrágyá-zás után rendszeren le tudtak meg-felelő mennyiségű sarjút is takari-tani. A rétek növényzetére a mű-trágya szintén gyakorol hatást. Gy-a-korlati tény és tapasztalat az, hogy a műtrágyázott rétek növényzete elő-nyösen megváltozik. A rét növény-zetének eme megváltozása abban áll, hogy a rét értéktelen növényei, savanyu füvei eltűnnek és helyüket az értékeesebb fűfélék és herefélék foglalják el; ezt pedig a műtrágyák által a rétek növényzetének minősé-gére gyakorolt jótékony hatásnak kell betudni. A műtrágyák elősegi-tette fejlődéssel kapcsolatosan ta-pasztalható az is, hogy az ilyen ré-tekről lekerült takarmányt az állatok szívesebben és kevesebb izik nélkül is eszik. A műtrágyáknak az utóha-tását tehát a réteknél a fentebbiek elmondása után, el kell ismernünk.

CSARNOK.

Viszontlátás.

— Irta: Apór László. —

A zajtalan, gyorsan lepergő Évek nem hagytak itt nyomot, Olyan vagy most is néma erdő, A mint szívem megálmodott. Tán nem is járt azóta más itt E virágos ösvényeken, Oly üde, bársonyos a pázsit, Mely nyughelyül szolgált nekem.

Minden oly ismerős ma is még : A csönd, mit senkisem zavar S alattam úgy, mint egykor, ismét Zizeg a sárguló avar . . . A régi fény, a régi illat Arcomba csap, mint hajdanán És fent a halvány esti csillag Fényét, mint régen, szórja rám.

Áttörve a sűrű bozótton, A sok közül még föllelem A büszke tölgyet, melynek odon Törzsébe véstem a nevem. Ez ő — de mégse, lombjavesztett, Fejét villám sújtja agyon És rajt' nevem, mint sirkeresztet, A moh belepte vastagon . . .

E tölgy magányom néma társa, Most mult idők emlékjele S ki tudja, hogy találkozása Lesz-e szívemnek még vele ? S ha mégis elsodor az élet És nem láthatlak újra itt : Örizz, mint emléket a lélek Szívemnek meghalt álmait . . .

Politikai felelős szerkesztő:

Dr Hinléder Fels Ákos.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társai újságki-adó intézete.

Helyközi telefonszám 15.

Szám: 2544—905. tkvi.

Hirdetmény.

Szentegyházsoláhlalva község te-lekkönyvi helyesbítés ügyében a te-lekkönyvi munkát befejeztetvén, erre nézve az 1892. évi XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtoklás tu-lajdonjogának telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyző-könyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ez az-zal a felszólítással tétetik közzé :

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában és az 1891. évi XVI. t.-c. 15 §-a a. pont-jában foglalt kiegészítést is, vala-mint az 1889. évi 38. t.-c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §-a b) pontja alapján eszközölt bejegy-zések, vagy az 1886. évi XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törle-sek érvénytelenségét kimutathatják, e végből törleési keresetüket hat hó-nap alatt, vagyis **1905. december 31-ig** bezárólag e telekkönyvi ha-tósághoz nyujtsák be, mert az ezen még nem hosszabbítható záros ha-táridő eltelte után indított törleési kereset annak a harmadik személy-nek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, a kik az 1886. évi 29. t.-c. 17. és 18 §-ainak ér-telmében, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is s tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzése ellenében ellenmondás-sal élni kívánnak, írásbeli ellent-mondásokat 6 hónap alatt, vagyis **1905. december 31-ig** bezárólag a telekkönyvi hatóságához nyujtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmon-dások többé figyelembe vétetni nem fognak.

3. Hogy mindazok, kik az 1. és 2 pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ideértve azo-kat, kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérel-mesnek találják, e tekintetben fel-szólalásukat tartalmazó kérvényü-ket a telekkönyvi hatóságához hat hónap alatt, vagyis **1905. december 31-ig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csakis a törvény ren-des útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett har-madik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a meny-nyiben azokhoz egyszersmint máso-latokat is csatoltak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik. A kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság.

Székelyudvarhelyt, 1905. május hó 15-én.

MIHÁLY JÁNOS, kir. tszéki egyes bíró.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ mindegyik szobeszedője a tartózkodásról, mert csodálatos ellenőrzéssel teszi az iszákosnak a szeszes italt.

A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető méla csak nem is sejt, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét sok ezer férfit a szegény és beestelenségű, megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és nagyon sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba-adagot és egy köszönő írással telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Készekedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 186. SZ.

Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek, (Levelek 25 fill., lev. lapok 10 fillérrel bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 186.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Olesó pénz

Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 16. sz. a. (Betege Pal és Társai könyvkereskedésével szemben) jelzőlog-forgalmi irodát nyitottam és az érdeklődő közönség becses tudomására adom, hogy 4—4 és fél százalékkal mellett már 300 koronától kezdve olesó kölcsönöket eszközölök.

Ügyszintén adás-vételeket, birtokok, erdők és bányatermek értékesítését is elvállalom.

Mérsékelt díjazás előleges megállapodás szerint, az ügyletek lebonyolítása után.

Értekezhetni naponta d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5 óráig. Levél útján is szívesen szolgálak díjtalan felvilágosítással, megfelelő válaszbélyeg ellenében.

148

Árvátfalvi Bokor András

Ernst György CUKRÁSZDÁJA ÉS KÁVÉHÁZA

Székelyudvarhelyen, Batthyány-tér 5. szám alatt. Mindennap kitűnő fagyaltok, friss torták, izletes cukrász-sütemények, jeges és tejes kávé kapható.

HERMANN GYÖRGY

FESTŐ ÉS ARANYOZÓ SZÉKELYUDVARHELYEN
KOSSUTH-UTCA 16. SZÁM ALATT

Ajánlom magamat a műfestészet többféle ágában u. m. templom, arkép és díszemléklapok, valamint címtáblák festésére. Fővállalok új templomi berendezéseket régi oltárokat, szószékeket stb. kiújító, festek és aranyozok, legszebb kivitelben és jutányos árban. Továbbá működő ifjaknak, kik a festészetben bevezető útmutatást óhajtanak nyerni, oktatást adok óránként egy korona díjért.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legelőbb foszforsavas műtrágyája. Kívánatra szakmunkákkal és árajánlással készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Teréz körút 3. sz.

a Thomassalakgyárak, Berlin, vezérképviselője a magyar korona országainak területén. Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Fűszer-, porcellán- és üvegkereskedés!

Csodálatos olesó a Borhegyi borvíz!

— Üvegenként csak 8 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitűnő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gümőkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epekészítés rendetlenségeiben, az epekövek eltakarítását szembetűnően könnyíti, a bélhurut minden nemében, a nyálkás aranyrban, hasszervi dugulásokban, huygkó képződéseiben, mézes huygárban, görvely- és mirigydagokban, angolkóros csontlágylás- és sorvadásokban. — A legkitűnőbb üdítő ital, borral vegyítve páratlan! — Hetenkint háromszor friss töltés! — Raktári SZENTPÉTER GERGELYNÉL, Székelyudvarhelyt

Kászoni Főút vize 14 fillér

Baross-főút vize 8 fillér

Kérem a cégre ügyelni!

HIRLAPOK, FOLYÓIRATOK, ZENEMÜVEK

és bármely más irodalmi munkák eredeti áron, minden költség felszámítása nélkül való beszerzését a leggyorsabban és legpontosabban teljesíti

Betege Pal és Társai

könyvkereskedése
Székelyudvarhely.

Nyomtatványokat a legszebb kivitelben készít
Betege Pal és Társai könyvnyomtató-intézete.

VIZSGAI JUTALOM-KÖNYVEK

nagy választékban és feltűnő jutányos áron állanak a nagyrészt közönség rendelkezésére.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSAI

könyv-, zenemű- és papirkereskedése Székelyudvarhelyt

Gyarmathy István épület és bútortasztalos

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 40. sz. alatt elvállal és pontosan teljesít minden e szakba tartozó munkákat. — Mindenféle alkalmakra készít csinos

ajándék- és emléktárgyakat

a legújabb rajzok és minták szerint, jótállás mellett. — Jelszava: szolid munka, jutányos ár és pontosság!

GÖZCÉPLŐ KÉSZLETEK
KEDVEZŐ FELTÉTELEK MELLETT
ÜZLETEK IS KÖTTETNEK

AGRARIA

A SZAB. OSZTR. MAGYAR ÁLLAMVASUT-TÁRSASÁG
RESICZAI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRÁNAK
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

NICHOLSON GÉPGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
GAZDASÁGI GÉPOSZTÁLYÁNAK
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

AGRARIA

HAZÁNKBAN AZ EGYEDÜLI IPARTERJESZTŐ VÁLLALAT,
MELY KIZÁRÓLAG MAGYAR GYÁRTMÁNYOKAT HOZ
FORGALOMBA.

"FONTOS!"

ÁLTALÁNOSAN ELISMERVE!

A VESZPRÉM VÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET
KIÁLLÍTÁSÁN BEMUTATOTT
NYILVÁNOS SZÁNTÁSÉRT
MAGY ARANY ÉREMMEL ÉS DÍSZ-
OKLEVÉLLEL KITÜNTETVE.

ÁRÓS SORU VETŐGÉPEINK.
TULSZÁRNYALTÁK AZ IDEGEN
GYÁRTMÁNYOKAT
ARANY ÉREMMEL KITÜNTETVE.
MINDEK TALAJHOZ MEGFELELŐ VETÉSI
UTASÍTÁS JUTÁNYOS ÁRAK

AGRARIA
BUDAPEST

SÜRGŐNY VAGY LEVÉLCÍM:
AGRARIA
BUDAPEST

ÍRJELEGYKÜNK
MINDEN GAZDÁNYNAK FONTOS
TANÁCSADÓ ÉS KIVÁNATRA
DIMENTESSEN KÜLDETIK!

KÉRJEN

csak

Seller és Kary-féle

legjobb tisztítószer minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcalf, oscar, chevreaux és lakcipőhöz. Bécs, XI II.

FIAM VÁSÁROLJ oly kereskedőknél, kik hirdetnek, mert ezek intelligensek és jól fogsz járni.

FRANKLIN.

A MEGGAZDAGODÁS HOZ vezető út, a nyomda-festéken keresztül vezet.

BARNUM.

A MIKOR A KERESKE DŐ pihen, helyette a reklám dolgozik.

CARNEGIE.

A "SZÉKELY-UDVARHELY" hirdetése a leg-eredményesebb.

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle állást vagy foglalkozást keres, o o o **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván, o o o o o o **Aki** társat, pénz kölcsönt stb. keres, o o o o o o **Aki** szakszűrt, o o szobalányt, mindenest, gyermekleányt keres. o o o o **Aki** férjhez menni, nősülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar, o o o

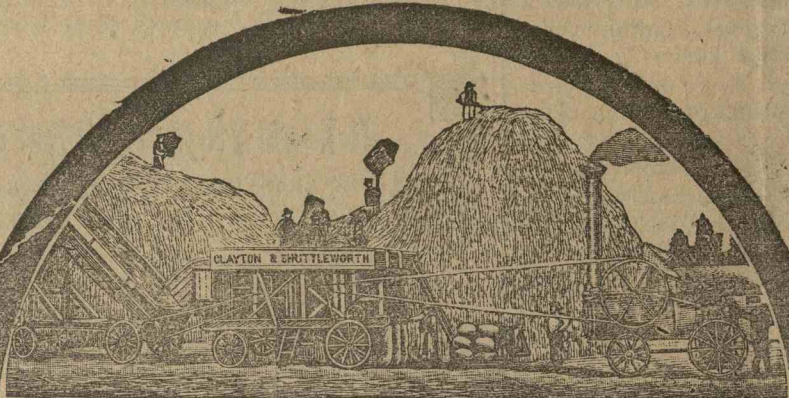
biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi

a
"SZÉKELY-UDVARHELY"
apró hirdetés rovatát.

FONOGRÁF ÉS GRAMOFON

Helyszűke miatt fonográf és gramofon tetemesen lezártított áron eladó Betege Pal és Társai könyv- és papíruzetében Székelyudvarhelyen.

Gyertyánffy J. fiai vasnagykereskedésében Székelyudvarhelyen
Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
 Budapest, Váci-körút 63.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, repavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Schicht-Szappan

„szarvas” vagy „kules”

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Rösler és Gábor vaskereskedése

„Az arany patkóhoz”

Székelyudvarhelyen

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy e napokban Székelykeresztúron, a Kossuth-téren fióküzletet nyitottunk.

Ajánljuk jól berendezett vasüzletünkben kapható styriai acélvassal és kőrisfagerendelyvel ellátott miskolci váltóekékünket jótállás mellett; mindenféle ekerészeket, legjobb faju acélkapát, kaszát, ásót, lapátot, csákányt, fejszét, 2, 3 és 5 águ acél villát, mindenféle ajtó-, ablak- és butorvasalásokat, acél szerzőszámokat, brassói portlandcementet, Hunyadi-vasat, sodrony és kovácsolt szeget, csavarokat stb. minden e szakmába vágó vasárúkat legelőnyösebb árban és figyelmes kiszolgálás mellett.

Végül felhívjuk a tisztelt közönség figyelmét az első rangú gyárakból nagy választékban beszerzett többféle legjobb szerkezetű varrógépraktárunkra, melyek felelősség mellett igen előnyös árban, esetleg részletfizetésre is kaphatók.

A n. é. közönség becses bizalmába ajánlva magunkat s jóindulatu szíves pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Rösler és Gábor Székelyudvarhely

fióküzlet Székelykeresztúron.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Utí börendők a legnagyobb választékban.

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát férfi és női ruhaszövetekben a legolcsóbtól a legfinomabbig, mindennemű ruházati cikkekben. Kész férfi és iskolás gyermekruhákban.

Férfi és női diszkalapok, cipők és nagy választék fehérneműekben, kitűnő hazai gyártmányú vásznakban, asztalneműekben és butortakarókban, futószőnyegekben, nagy szőnyegekben.

Összes ruhadiszek, nap- és esőernyőkben nagy választék.

Szabó- és kárpitos kellékekben, bluzok és alsoszonnyákban állandó nagy raktár.

Legolcsóbb árak!

Szappanok, illatszerek, fog- és ruhakéfék

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL ÉS TÁRSAI

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

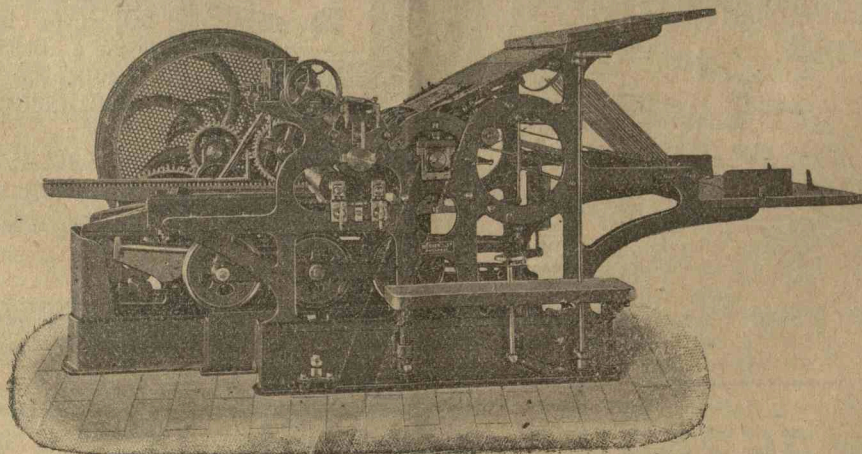
Versenyt kizáró olcsó árban elfogad és szakszerű, izléses kivitelben készít el mindennemű

nyomtatványt és könyvkötői munkát

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak különösen mérsékelt árszabás! Egyházi, iskolai, szolgabírói, községi, körjegyzői, ügyvédi, végrehajtói nyomtatványok áruháza

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi művek eredeti áron, költségfelszámítás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek papir-, író- és rajzszerkek

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberen-dezések mérsékelt árak mellett. Szakszerű, kifogástalan kivitel!

SZÉKELY-UDVARHELY

c. legelterjedtebb független lap szerkesztősége és kiadóhivatala.

Nyomatott Betegh Pál és Társai könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1905.